بسمه تعالی

اتاق گفتمان آب

خلاصه مذاکرات جلسه هشتم مورخ ۱۳۹۵/۷/۲۶

شهرداری تبریز

با تشکر از همراهی شرکت کنندگان محترم، اهم مطالب مطرح شده در جلسه هشتم با موضوع "مدیریت تقاضای آب شهری به طور مشخص چگونگی باز چرخانی آب در سیستم شهری و استفاده موثر از رواناب‌ها در توسعه فضای سبز، تعمیق همکاری نهادی بین شهرداری و سایر نهادها" به شرح زیر می‌باشند:

بعد از معرفی حضار محترم، جناب آقای مهندس آل بیگ از شهرداری تبریز، مطالبی را در مورد پروژه‌های بخش فنی و عمرانی شهرداری کلانشهر تبریز از جمله به کارگیری مهندسان مشاور خبره جهت شناسایی و آسیب‌شناسی قنات‌های استان و پروژه بررسی مسیل های هدررفت آب جهت بهبود بهره‌برداری برای آبیاری فضای سبز تبریز، ارائه نمودند.

در ادامه آقای مهندس حسن‌زاده، رئیس سازمان پارک‌ها و فضای سبز شهرداری تبریز بیان نمودند که کلانشهر تبریز (با وسعت ۲۵۰۰۰ هکتار) حدود ۳۰۰۰ هکتار فضای سبز دارد. میزان مصرف آب شهری تبریز سالانه تقریبا ۵ تا ۷ میلیون مترمکعب است که از طریق ٦۰ چاه و تعدادی قنات تامین می‌شود. ایشان از بابت زیرساخت‌های آبی تبریز برای فضای سبز شهری اظهار تاسف و نگرانی کرده و افزودند سازمان پارک‌ها و فضای سبز تبریز با هدف تقویت تکنولوژی بهره برداری آب از چاه‌ها، مدیریت بحران، کاهش مصرف آب و افزایش بهره‌وری آب در نظر دارد تا سال ۱۳۹٦، مساحت چمن کاری شهر را به میزان ۱۰ تا ۲۰ درصد کاهش دهد. همچنین این سازمان در نظر دارد با حذف تدریجی انتقال آب توسط تانکرها در داخل شهر از میزان هدررفت آب شهری و هزینه‌های بالای آن جلوگیری به عمل آورد.

در ادامه حضار محترم نظرات خود را در مورد موضوع جلسه عنوان نمودند. اهم مطالب به شرح زیر می‌باشد:

۱- تراکم کاشت در عون بن علی و پارک‌های شهر زیاد می‌باشد که سبب افزایش مصرف آب شده و همچنین شکل طبیعی محیط از بین می‌رود. علاوه بر این باید از کشت درختان پر مصرف آبی، آسیب پذیر و کم عمر مانند صنوبر بخصوص در داخل شهر اجتناب شود.
۲- از کشت بی‌رویه و توسعه چمن باید حدالامکان اجتناب شود. ازآب قنات فقط برای مصارف شهری استفاده گردد تا نیاز آبی شهر از طریق خود شهر تامین گردد. از میزان انتقال حق آبه به دریاچه ارومیه جهت تامین نیاز زیست محیطی کاسته نشود و همچنین از ایجاد سیستم بازچرخانی آب در خانه‌ها که هزینه زیادی هم ندارد توسط نهادها حمایت گردد.
۳- متولی مدیریت آب قنوات تبریز کیست؟ مسئولیت حفظ اطلاعات قنات‌ها کیست؟ شهرداری اطلاعات خوبی در زمینه قناتها دارد و اشتراک این اطلاعات می تواند در استفاده مناسب و صحیح از آنها موثر واقع گردد.
٤- ظرفیت کل پمپاژ آبی که به فضای سبز ارتفاعات عون بن علی (ع) برای آبیاری ۵۰۰ هکتار منتقل می‌شود ۱۰۰ لیتر در ثانیه است. شهر تبریز پیشرو در تصفیه پساب آب شهری برای آبیاری فضای سبز بوده که در پروژه عون بن علی (ع) استفاده شده است و در حال بهره برداری است. پیشنهاد می‌شود بخش معاونت آب و تاسیسات انرژی‌های نو در شهرداری تبریز جهت استفاده از روش‌های نوین اصلاح الگوی مصرف و ایجاد تعادل بین منابع و انرژی تاسیس گردد.

عکاس: کاوه از وبسایت http://www.bultannews.com

۵- بازنگری در مطالعات سیستم‌های منابع آب تبریز جهت جمع آوری و تامین بهینه نیازها و همچنین احیای منابع آب زیرزمینی ضرورت دارد.

٦- موارد جدید مدیریت تامین و تقاضای آب که احتیاج به مطالعه و بررسی دارد باید ابتدا توسط مهندس مشاور ذیصلاح بررسی و مطالعه شود. به عنوان نمونه نحوه جمع آوری آب‌های سطحی جهت استفاده مجدد، سد سازی در صورت نیاز (مثلا سد کوهستان)، شبکه توزیع آب خام، اصلاح الگوی فضای سبز و ..... در نهایت حاضرین محترم در جلسات اتاق گفتمان آب میتوانند پس از مطالعه در خصوص گزارشات مهندس مشاور اظهار نظر و بحث نمایند تا آن نتایج تدقیق شوند. بدین گونه اتاق می تواند کارکرد نظارتی و بهینه سازی داشته باشد.

۷- در آبیاری فضای سبزهای شهرداری لازم است که از کنتور جهت مشخص شدن دقیق میزان مصرف آبیاری استفاده شود.

۸- در مورد احداث دریاچه در پارک آذربایجان، بازنگری‌های دقیقی به منظور جلوگیری از تبخیر بیش از حد آب با استفاده از فناوریهای جدید انجام گیرد.

۹- یکی از پارک‌های تبریز بخصوص پارک‌هایی که در دامنه شهر قرار گرفته‌اند بعنوان پارک دیم انتخاب شده و با استفاده از روش‌های نوین حفظ رطوبت، از جمله استفاده از سوپر جاذب‌ها و

نایلون کشی روی خاک به صورت پروژه پایلوت انجام گیرد. همچنین فضای سبز را در مناطقی که به صورت کشت صیفی است (مانند زمینهای اطرف فرودگاه) به کشت گل‌های تزیینی تبدیل کنیم تا ارزش افزوده بیشتری تولید نماید.

۱۰- بیلان کل آب شهر تبریز چقدر است؟ با کمک نهادهای ناظر، سازمان‌هایی که برای مصرف آب هزینه‌ای پرداخت نمی‌کنند مشخص شوند. در جهت طرح احیا و تعادل بخشی چاه‌های تبریز لازم است پایش چاه‌های داخل شهر برای تعیین دقیق بیلان آب از هر چاه انجام گیرد. هدر رفت آب در سیستم های فرسوده آبی چقدر است؟ چرا برای کاهش سطح ایستابی در غرب تبریز سالانه حدود ده میلیارد ریال هزینه برق و پمپاژ داده می‌شود؟ آیا از این آب استفاده بهینه صورت می-گیرد؟

۱۱- در اراضی پر شیب از کاشت درخت خودداری شود و پیشنهاد می‌شود از شبدر سفید پاکوتاه که هر ۵ روز یکبار نیاز به آبیاری دارد به جای چمن استفاده شود (شکل زیر). هرس درختان در داخل شهر در زمستان به طور جدی مد نظر قرار گیرد. از روش پلاستیک روی چاله در فضا سبز استفاده گردد تا در ضمن حفظ رطوبت خاک، امکان ایجاد کشت دیم در بیشتر مناطق فراهم گردد و مصرف آب را به یک سوم یا یک چهارم مقدار فعلی کاهش دهد.

عکس از https://fa.wikipedia.org

۱۲- یکی ازاهداف اتاق گفتمان آب طرح مساله برای دانشجویان تحصیلات تکمیلی است. در عین حال رساله‌های دانشجویان فارغ التحصیل مورد حمایت سازمان‌ها قرار نمی‌گیرد. البته لازم است که موضوعات پایان‌نامه‌های دانشجویی نیز از همان ابتدا با تاکید و سیاست گذاری درست به صورت

کاربردی تعریف گردد. برای کاربردی کردن پایان نامه‌ها بهتر است مشاوری هم از مجموعه شهرداری انتخاب شود.

۱۳- الزامات تکنولوژی به همراه تکنولوژی باید وارد کشور شود، که متاسفانه در کشور ما الزامات تکنولوژی مورد توجه واقع نشده است و این مسئله موجب شده است که آبیاری قطره‌ای نه تنها سبب صرفه جویی در آب نشده بلکه میزان هدررفت آب نیز افزایش یافته است. نهال کاری در منطقه به شدت رو به افزایش است که با وضع موجود منابع آبی قابل قبول نیست. الزامات اداری و سیاست‌ها به گونه‌ای است که باعث می‌شود پیمانکاران به درستی نتوانند وظایف خود را انجام دهند و به جای حل مشکل، شرایط را وخیم تر می‌کنند. با استفاده از کمک و پشتیبانی برخی از اعضای شورای شهر بایستی قوانین خاصی برای مدت محدود جهت مدیریت بحران آب وضع گردد.

۱٤- اگر سیاست‌ها و رویکردها نقد شود این سیاست‌ها کاربردی‌تر خواهند بود. به عنوان مثال سوالات اساسی زیر وجود دارد: ظرفیت جمعیتی شهر تبریز چه مقدار است؟ در شهرسازی باید یک فضای محدود برای توسعه آینده مشخص شود. برای قانع کردن مردم جهت کاهش مصرف آب بهترین ابزار صبحت کردن رو در رو با مردم است که برای اجرای این طرح جدید با عنوان "مردم، شهر، آب"، می‌توان از خانه‌های سلامتی که توسط شهرداری تاسیس و اداره می‌شود استفاده کرد.

۱۵- موضوع آب فقط بحث کمبود و صرفه جویی در مصرف آب نیست، بلکه یک مسئله راهبردی است و ریشه تعدادی از جنگها بر سر آب است.

۱٦- شهر تبریز تاریخ طولانی و موفقی در مدیریت آب شهری داشته است. به عنوان مثال ٦۰۰۰ هکتار اطراف تبریز باغ مثمر وجود داشته است که اغلب در سالهای اخیر از بین رفته است. برای احیای آن مدیریت باید تلاش کرد.

۱۷- از دید پدافند غیر عامل تبریز خط پشتیان آبی برای تامین نیازهای روز افزون آینده ندارد. انتقال آب از ارس مقرون به صرفه نبوده زیرا ۱۲۲ مگاوات برق لازم دارد.

۱۸- عمده مصرف کننده آب شهری تبریز کدام نهاد است؟ بخش فضای سبز؟ شرب؟ آیا هزینه‌ای که برای بازسازی شبکه فرسوده سیستم آب شهری لازم است کمتر است یا هزینه ای برقی که برای پمپاژ آب که ۳۰ ٪ هدر رفت دارد؟ طرح استخر عون بن علی دقیقا در جایی که طرح کاشت کوزه‌ای انجام گرفته بود احداث شد و باعث تخریب درختان قبلی موجود در آن منطقه گردید.

۱۹- بهتر است به جای کانال تلگرامی، گروه تلگرامی برای دسترسی و اظهار نظر عمومی داشته باشیم.

۲۰- دریاچه جدید التاسیس پارک آذربایجان نزدیک فرودگاه تبریز با اهداف رسوب گیری و بازچرخانی آبهای سطحی احداث می‌شود.

۲۱- طول عمر سیاست های آبی بستگی به شدت بحران آب در آینده دارد تا چندسال گذشته مسئله انتقال پساب از تصفیه خانه تبریز به دریاچه ارومیه وجود نداشت، و باتوجه به این که در آینده علاوه بر مشکل آب دریاچه ارومیه مشکل تامین آب شرب نیز قطعا وجود خواهد داشت، بنابراین بهتر است برای بالا بردن ظرفیت تصفیه پساب شهر در بالادست هم تصفیه خانه‌های کوچک و محلی با هدف کنترل بحران تاسیس کرد.

۲۲- تازمانی که تحویل آب به بخش کشاورزی حجمی نباشد تمام پروژه‌های در حال اجرا برای آبیاری مکانیزه، نتیجه بخش نخواهد بود.

۲۳- تعریف "پلیس آبی" در مدیریت شهری بسیار مهم است. زیرا تذکر فقط شخصی در کاهش مصرف بی رویه (مانند شستن کوچه یا ماشین) موثر نیست. برای اینکار می توان از نیروی محترم انتظامی درخواست کمک کرد.

۲٤- از متخصصین و علاقمندان شاغل در شرکت مهندسی آب و فاضلاب، سازمان محیط زیست و شورای شهر تبریز برای حضور در جلسات دعوت شود. همچنین پیشنهاد می شود که نماینده شورای امنیت ملی در استان به جلسات دعوت شود.

جلسه بعدی انشاا... بین ساعت ١٦ تا ١٨ عصر روز دوشنبه ٢٤ آبان ١٣٩٥ در محل شرکت مهندسین مشاور فراز آب به صورت میزگرد برگزار خواهد گردید که جزییات اعلام برنامه تقدیم خواهد شد.

با احترام

دبیرخانه اتاق گفتمان آب

قدردانی:

از جناب آقای مهندس محمدرضا سفیدی و همکاران محترم ایشان در شهرداری تبریز بخاطر حمایت از برگزاری جلسه و ارایه تمهیدات لازم سپاسگزاری بعمل می آید. همچنین از آقایان محمد کبارفرد، اسلام اسلامی، مهدی شهسوار، خانم مریم جوان صالحی و خانم دکتر نسیم صفاری بخاطر مستند برداری این جلسه تشکر بعمل می آید.